

PREŠERNOVI NAGRAJENCI IZ CENTRA: VLADIMIR MAKUC

Mojster kraških motivov

Akademski slikar Vladimir Makuc je letos dobil Prešernovo nagrado za svoj grafični opus. Njegovo delo združuje najboljše dosežke sodobne umetniške grafike. Opus Vladimirja Makuca je nastajal ob prelomu z obdobjem, ko so se umikale nekatere tradicionalne vrednote novim pogledom, nazorom in novi, razširjeni in poglobljeni umetnostni občutljivosti. Potem, ko je v nekaj deset listih na izredni tehnični ravni poustvarjal izreze primorske pokrajine, arhitekture in življenja ter jih obogatil z monumentalnimi liki ljudi, neredko posebitvami duha narodnoosvobodilnega boja, ki se ga je tudi sam udeležil, je zajel v svoji izpovedni svet v izvorni svojski interpretaciji mnoge silnice, gibala in sestavine sodobnega okolja in življenja.

Makuc je mojster subtilnega prenašanja osebnih razmerij do sveta in življenja in posreduje domačo in svojo osebno problematiko v splošnem, mednarodno razumljivem umetnostnem jeziku z izrazito avtorskim pečatom. Sodeloval je na mnogih mednarodnih razstavah, imel celo vrsto samostojnih razstav in dobil za svoje umetniške stvaritve kup nagrad.

— Katera vam je bila najljubša?

— Tista, ki sem jo dobil prvo — to je prva nagrada na sredozemskem bienalu v Aleksandriji leta 1959, zelo draga pa mi je tudi nagrada ex aequo, ki sem jo dobil na mednarodni grafični razstavi Bianco e nero v Laganu.

— Ste že star občan Centra? — Odkar sem prišel v Ljubljano. Sicer sem Primorec, iz Solkana.

— Od tod torej motivi v vaših zgodnjih grafikah?

— Ne, moji motivi so bolj kraški, istrski. Vse tipične primorske vasi okoli mojega rojstnega kraja so bile porušene v prvi svetovni vojni, zato sem poiskal motive na Krasu in v Istri.

— Kaj bi po vašem mnenju bilo treba urediti v občini Center?

— Sem kolesar, čeprav imam tudi avto, ki pa ga uporabljam le takrat, kadar moram prepeljati kakšen večji tovor iz enega konca na drugega. Vendar smo kolesarji, čeprav nas je v Ljubljani veliko, popolnoma zapostavljeni. Ne samo zaradi zraka, tudi zaradi gneče je danes avto v me-

stu nepraktičen. Kolesarjem so sicer zarisali pasove, po katerih naj bi se vozili, vendar danes na teh pasovih stojijo avtomobili, kot je to na primer na Miklošičevi cesti. Nekateri to razlagajo s tem, da pri nas ni vremenskih pogojev za kolesarjenje, pa to ne bo držalo. Pri nas se je promet pravzaprav začel pozno razvijati in tako bi lahko uporabili izkušnje drugih mest, ki so morale reševati težave z avtomobilsko gnečo, pa kaže, da moramo vse slabo najprej občutiti na lastni koži.

— Po končani akademiji ste naredili specialko za restavracijsko delo. Ali se še ukvarjate s tem delom?

— Ne več. Sem pa osem let restavriral, oziroma kopiral srednjeveške freske malih gotških cerkvic po Sloveniji za Narodno galerijo. Sedaj se ukvarjam izključno z grafiko.

— V kakšnih tehnikah so vaše grafike?

— Začel sem z lesorezom, danes uporabljam vse tehnike globokega tiska.

— Zakaj, mislite, je slovenska grafika v nasprotju s slikarstvom dosegla tudi mednarodno slavo in renome?

— Predvsem je grafika bolj komunikativna. Po pošti jo je mogoče poslati kot tiskovino. Velik impulsi ji daje tudi bienale v Ljubljani, zato se veliko slikarjev ukvarja z grafiko. In če se veliko ljudi posveti eni stvari, je tudi kvaliteta narejenega velika.

— Pripravljate kakšno razstavo?

— Trenutno ne, pač pa sem imel decembra in januarja sa-

mostojno razstavo v Padovi, prejšnji mesec pa so odprli mojo razstavo na Prešernov dan v Žalcu. Poleti bom sodeloval na grafičnem bienalu v Heidelbergu, moje grafike pa so tudi na razstavi Prešernovih nagrajencev v Rogoški Slatini.

— Kaj trenutno delate?

— To, kar delam stalno — grafike. Malo v ateljeju, malo doma, za kaj drugega pa praktično nimam časa. **Doca Marolt**

Prva temeljna izobraževalna skupnost

Temeljna izobraževalna skupnost Železniškega gospodarstva Ljubljana, katere ustanovna skupščina je bila 23. februarja letos, je prva tovrstna skupnost, ki je bila ustanovljena v okviru posebne izobraževalne skupnosti ponoge prometa in zvez. Njen osnovni namen je, da se preko te skupnosti zadovoljujejo skupni interesi na področju usmerjenega izobraževanja v Železniškem gospodarstvu Ljubljana, skratka postati mora nosilec vzgoje in izobraževanja kadrov za tekoče in perspektivne potrebe železniškega gospodarstva.

Posebna izobraževalna skupnost panoge prometa in zvez, ki je bila ustanovljena lansko leto, vključuje vse TOZD in DO ter delovne skupnosti cestnega prometa, cestnega gospodarstva, PTT

prometa, pretovorno skladiščne dejavnosti, letališke dejavnosti in železniško gospodarstvo. Skrbi in je odgovorna za vzgojo in izobraževanje kadrov vseh navedenih področij dejavnosti v panogi prometa in zvez v okviru celotnega sistema vzgojnoizobraževalnega procesa. Pri razreševanju skupnih nalog na področju vzgoje in izobraževanja v republiki je neposredno soudeležena, prav tako pri oblikovanju družbenoekonomskih odnosov na tem področju in sprejemanju in načrtovanju nadaljnjih aktivnosti pri preobrazbi vzgojnoizobraževalnega procesa.

V okviru te skupnosti se ustanovljajo temeljne izobraževalne skupnosti, vendar morajo izpolnjevati za to pogoje po zakonu o združenem delu, po težah zakona o

usmerjenem izobraževanju in samoupravnem sporazumu o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti prometa in zvez. In temeljna izobraževalna skupnost železniškega gospodarstva Ljubljana je prva, ki je ustanovljena znotraj posebne izobraževalne skupnosti prometa in zvez.

Na ustanovni skupščini temeljne izobraževalne skupnosti so med drugim obravnavali in sprejeli program dela skupnosti za leto 1979, ki za osnovno nalogo postavlja izdelavo temeljnih zasnov za reformo železniškega šolstva skladno z novim sistemom usmerjenega izobraževanja. To naj bi bil izhodiščni akt za kompleksno preobrazbo vzgojnoizobraževalnega dela v okviru železniškega gospodarstva Ljubljana. Ob tem je treba povedati, da je v celotno vzgojnoizobraževalno dejavnost v letu 1979 vključenih skupno preko deset tisoč udeležencev izobraževanja. V tem je vključeno izobraževanje ob delu in iz dela, pridobitev strokovne usposobljenosti, dopolnilno izobraževanje, družbenoekonomsko in idejnopolitično izobraževanje ter štipendisti. Poleg teh pa bodo vključeni v redno mesečno poučevanje še delavci, ki neposredno sodelujejo v železniškem prometu.

Tradicija železniškega šolstva je bogata in zato najbrž ni slučaj, da prav v železniškem gospodarstvu beležijo prvo temeljno izobraževalno skupnost.

M. Breznikar

Tole hišo na Prulah je podri sicer sneg, razrahljali pa so jo že potresi pred nekaj leti.

PREHODNO OBDOBJE V RAZVOJU STANOVANJSKEGA GOSPODARSTVA OD LETA 1972 DO 1974 (NADALJEVANJE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE)

Večji vpliv stanovalcev

Resolucija iz leta 1965 ter zakonski predpisi, ki so bili podlaga za izvajanje stanovanjske reforme so pripomogli, da je stanovanjsko gospodarstvo v obdobju 1965-1972 naredilo korak naprej. Ta napredek se kaže predvsem v postopnem uveljavljanju načela, da je reševanje stanovanjskega vprašanja v sodelovanju s širšo družbeno skupnostjo predvsem dolžnost občana in delavca samega. Vendar pa so iz tega obdobja ostala še nekatere nerešena vprašanja. Predvsem je bil zmanjšan vpliv družbe na usmerjeno stanovanjsko gradnjo in še posebej na ceno in obseg izgradnje družbenega najemnega sklada; programiranje stanovanjske graditve se ni uveljavilo kot stalna oblika, razi-

skovalno delo na tem področju se prav tako ni zadovoljivo razvijalo, tehnični dosežki in organizacija gradnje so še vedno zaostajali za dejanskimi možnostmi, uspehi ob večji stopnji urbanizacije in smotrnejši izrabi prostora, odpravi stanovanjskega primanjkljaja in težnje po višjem stanovanjskem standardu pa so v preteklosti bili preskromni, da bi se mogli z njimi zadovoljiti za daljše obdobje.

Reševanje stanovanjske problematike v temeljnih sredinah

Glede na to se je pokazala splošna družbeno potreba po ustvarjanju takšnih razmer, ki omogočajo delavcem in občanom, da rešujejo svoje stano-

vanjsko vprašanje samostojno v temeljnih organizacijah združenega dela in v vseh oblikah njihovega združevanja na podlagi samoupravnega sporazumevanja, družbenega dogovarjanja in na temelju vzajemnosti in solidarnosti ter lastnega prispevka. Odpravili bi socialno razlikovanje, ki je bilo v preteklem obdobju posledica prepočasnega uveljavljanja ekonomskih odnosov in pomanjkanja čvrstih socialnih meril v stanovanjskem gospodarstvu. Tako bi uveljavili svojo odločujočo vlogo, ki jo imajo pri razporejanju z uspehi svojega dela.

Taka usmeritev je bila ubesedena v resoluciji o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva, ki je določala

temeljne naloge za reševanje nerešenih problemov iz preteklega obdobja in je pomenila tudi podlago za oblikovanje sistemskih zakonov, ki urejajo sedanjo stanovanjsko politiko.

Predvsem je v uresničevanju stanovanjske politike in postavljenih ciljev zožena normativna vloga republike. Resolucija določa pristojnosti, ki jih imajo delovni ljudje v temeljnih organizacijah občine in Skupščine SR Slovenije. Delavci v temeljnih organizacijah sprejemajo večletne programe za reševanje stanovanjskih potreb in ustrezne samoupravne splošne akte, ki urejajo način in pogoje za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil. Občina, kot temeljna družbenopolitična samoupravna skupnost ima odločujočo vlogo pri vodenju in usmerjanju stanovanjske politike, predvsem v prometu s stavbnimi zemljišči. Postati mora pobudnik družbenega dogovarjanja vseh, ki sodelujejo pri gradnji sosesk, ki pri-

pravljajo urbanistično dokumentacijo, sodelujejo pri financiranju gradnje ipd.

V preteklem obdobju se je pokazalo, da je treba prav v procesu urbanizacije posvetiti posebno skrb, da ne prihaja pri gradnji naselij do razlikovanja na osnovi socialnega in ekonomskega položaja delovnih ljudi. Po navedeni resoluciji usmerja stanovanjsko gradnjo s srednjeročnimi družbenimi načrti razvoja ter z ustreznimi normativnimi akti.

Nosilci stanovanjske pravice kot soupravljalci stanovanj

V Resoluciji o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva je opredeljena tudi stanarina, ki je najpomembnejši element za razvoj ekonomskih odnosov v organiziranem stanovanjskem gospodarstvu in mora biti odraz kakovosti in opremljenosti stanovanja in njegove lege v naselju ter mora biti oblikova-